

تصویر شماره ۱: استاد حسین در حین انجام کار

استاد حسین مطلبی زاده؛ معمار سنتی

محمد رضا مطلبی زاده

دانشجوی دکتری سازه‌های دریایی دانشگاه تربیت مدرس، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی یزد، گروه عمران

بینه اولیاء

کارشناس ارشد صنایع دستی، گرایش تزئینات معماری اسلامی از دانشگاه هنر اصفهان، عضو هیأت علمی موسسه آموزش عالی امام جواد یزد

شیطنت‌های همیشگی همراه بود. تیزهوشی در خانواده پدری اش میراثی بود مغتنم. اما این میراث را به شیطنت کودکی آمیخت و همین شد که گریز دائمش از مکتب خانه در دوازده سالگی او را به سمت کار در کنار پدر بکشاندش. معماری شغل خانوادگی آن‌ها بود. دایی استاد محمد، استاد کاظم اثنی عشری، نیز آموزه‌های پدر را تکمیل می‌کرد^[۱]. پدرش نیز زیر دست پدر بزرگ، استاد ابوالقاسم مطلبی زاده، حرفه آموخته بود. پس او نیز راه پدر را در پیش گرفت تا شغل آن‌ها «در گذر زمانه نگیرد»^[۲]. در نوجوانی به قدرت بالای بدنی و تیزی در یادگیری شهره بود.

از بیست سالگی استاد شد و شخصاً سفارش می‌گرفت و چند نفر زیر دستش کار می‌کردند. در ۲۲ سالگی آب‌انبار گلن در محله

۱- نام برده برای گسترش شغل خود به مشهد رفته بود و پس از مدتی با ارائه توانایی هایش به انجام امور معماری در آستان قدس رضوی مشغول شد. فرزندانش راه وی را ادامه دادند.

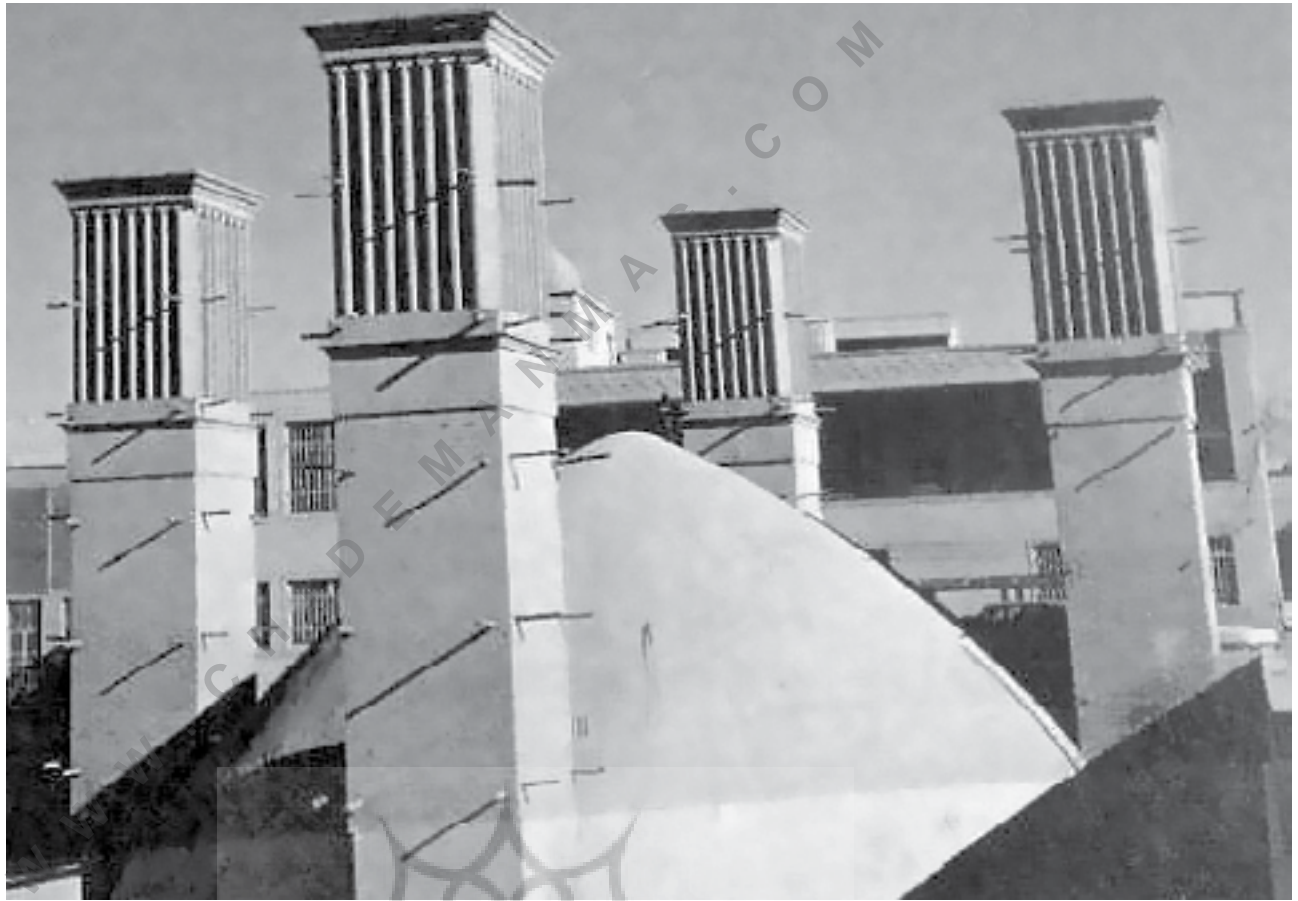
۲- نقل قول از استاد. مصاحبه آقای مهندس حسینی در ۱۳۷۶/۹/۲۸.

در ایوان را که باز کردم دیدمش روی تک صندلی راحتی ایوان لم داده بود و خیره به آسمان شب. با هر نسیم بوی تازگی برگ‌های درخت خرما لو که سرغروب شسته شده بودند، می‌آمد و می‌رفت. قامه حوض را کشیده بودند که آب برود پای درخت‌ها. گفتم: چای آوردم برایتان حاج آقا.

انگار از عالمی تازه رسیده باشد ناگهان گفت: ببین آسمان را... چیزی قشنگ‌تر از این آسمان و ستاره‌هایش سراغ داری؟ من ندارم! سرم را بالا گرفتیم: آسمان نیلی پررنگی بود و دسته‌دسته ستاره‌ها می‌درخشیدند، بی‌منت. آهی کشید و گفت: قربون عظمتت شم خدا! ما رو مفتی بیامرز!

متولد مهرماه ۱۳۱۲ بود. پدرش استاد محمد مطلبی زاده از استادان خبره در معماری سنتی و به نیکنامی مشهور بود. به دنیا آمدن بعد از سه خواهر او را حساسی عزیز کرده بود. کودکی اش با

تصویر شماره ۲: آب انبار گلشن، واقع در محله پنبه کاران

تصویر شماره ۳: نمایی از سالن کارخانه بهار تکس

تصویر شماره ۴: استاد حسین در حال تاقی زدن بر سالن کارخانه بهار تکس

پنبه کاران (خیابان دهم فروردین) را با تاقی به دهانه ۲۰ متر و دو ورودی مجزا ساخت. استاد محمد نیز که دوردور بر کار فرزندش نظارت داشت، امید داشت حسین -از بین سه فرزند پسرش- در کار معماری بهماند و راه او را ادامه دهد. استاد حسین اما، امید پدر را دریافته بود و خود نیز انگیزه و شوق کافی را برای ماندن در این شغل دشوار و پر مسؤولیت داشت.

استاد حسین بین سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۹۰ به طراحی و ساختمان بناهایی شامل:

- مجموعه صفار در بلوار جمهوری، حسینیه در نائین^[۳]،
- مسجد اتابکی یزد^[۴]،
- مسجد ابوالفضل یزد^[۵]،
- فروشگاه افشار یزد^[۶]،
- آب انبار گلشن^[۷]،

- محراب و سقف مسجد امیرالمؤمنین^[۸]،
- سالن کارخانه بهار تکس (بدون تیر آهن)^[۹]،
- مسجد مصلی عتیق یزد^[۱۰]،

۳- با قطر گنبد نیمگروی...متر

۴- واقع در خیابان کاشانی

۵- به سفارش آقای دکتر اخوان، واقع در بلوار پاسداران یزد

۶- خیابان امام خمینی، نرسیده به میدان میرچخماق

۷- واقع در محله پنبه کاران

۸- واقع در بلوار پاسداران

۹- واقع در شاهدیه

۱۰- واقع در خیابان قیام، روبروی دهانه بازار زرگری

محراب مسجد موسی بن جعفر یزد،

مسجد اکبر آباد،

ساخت بخشی از سقف حسینیه پشت باغ یزد،

مرکز درمانی ۶ طبقه اخوان یزد^[۱۱]،

دومسجد محله‌ای در شهر جیرفت،

ایوان با طرح چهار کاسه برای بقعه خدیجه خاتون میبد

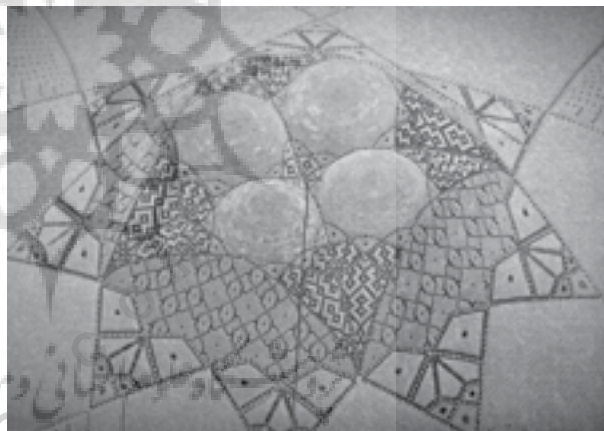
سردر و گلدسته مسجد جامع ایرنآباد،

۱۱- واقع در کوچه برخوردار

تصویر شماره ۷: استاد حسین در حین انجام کار

محراب و گلدسته مسجد دُرک در صدرآباد ،
گنبد چهارسوق شاهزاده فاضل یزد^[۱۳] ،
حسینیه ملا فرج الله هروی یزد^[۱۴] ،
که این بناها غیر از ساخت دارای تزئینات کاربردی ، یزدی بندی ،
مقنس کاری ، کاسه سازی ، رسمی بندی و کلاه فرنگی و آجر چینی
تزئینی نیز بوده است.^[۱۵]
در زمینه مرمت و بازسازی بناهای تاریخی فعالیت های استاد در
این حوزه ها بوده است:

تصویر شماره ۵: اجرای طرح چهار کاسه در گنبد گرمخانه مسجد اخوان

تعمیر خانه موسی خانی شهر بابک متعلق به دوره قاجار
مرمت و بازسازی گنبد حسینیه کلوان در نایین
بازسازی و مرمت گنبد ورودی بقعه سهل بن علی یزد
حسینیه پشت باغ
استاد تأکید زیادی در اجرای تمیز و حساب شده جزئیات ساختمانی
داشتند و نگران نگاه منتقدین نسبت به سبکسری های طراحی و
اجرا توسط معماران و بنایان معاصر بودند. ■

تصویر شماره ۶: کاربردی ۱۴ پادر گنبد حسینیه ملا فرج الله هروی

محراب مسجد امام صفائییه یزد^[۱۲] ،

۱۲- جنب میدان مادر

منبع

۱- خُسنی ، علی. ۱۳۷۶. در محضر استاد حاج حسین مطلبی زاده. پروژه درسی برای دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه یزد.

۱۳- واقع در خیابان امام خمینی

۱۴- واقع در خیابان دهم فروردین. کوچه ملا فرج الله

۱۵- لیست منازل مسکونی که استاد ساخت آن ها را به عهده داشته اند، در حوصله این مقال نمی گنجد.

WWW.CHIDEMANMAG.COM

ژوبشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جغرافیای انسانی